

VISUOTINĖ DEKLARACIJA DĖL KOVOS SU PRIVERSTINIŲ ORGANŲ PAĖMIMU IR JO PREVENCIJOS

Preambulė

KADANGI *Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje* pripažįstamas visų žmonių giminės narių prigimtinis orumas ir lygios bei neatimamos teisės, kurios yra laisvės, teisingumo ir taikos pasaulyje pagrindas, ir visos valstybės išsipareigojo siekti, kad būtų skatinama visuotinė pagarba žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms bei jų būtų paisoma, taip pat visos valstybės pasiekė bendrą šių teisių ir laisvių supratimą, kuris yra labai svarbus siekiant visapusiškai įgyvendinti šį išsipareigojimą;

KADANGI *Tarptautiniame pilietinių ir politinių teisių pakte* pripažįstama, kad kiekviena valstybė, šio Pakto Šalis, išsipareigoja gerbti ir užtikrinti visiems jos teritorijoje esantiems ir jos jurisdikcijai priklausantiems asmenims šiame Pakte pripažįstamas teises nedarant jokio skirtumo, pavyzdžiui, dėl rasės, odos spalvos, lyties, kalbos, religijos, politinių ar kitokių pažiūrų, tautinės ar socialinės kilmės, turtinės padėties, gimimo ar kitokio statuso, o asmuo, turintis pareigų kitiems asmenims ir bendruomenei, kuriai jis priklauso, privalo siekti, kad būtų skatinamos ir gerbiamos minėtame Pakte pripažįstamos teisės;

KADANGI, atsižvelgiant į *Konvenciją dėl žmogaus teisių ir orumo apsaugos biologijos ir medicinos taikymo srityje (Žmogaus teisių ir biomedicinos konvencija)* (1997 m., ETS Nr. 164) ir *Žmogaus teisių ir biomedicinos konvencijos papildomą protokolą dėl žmogaus audinių ir organų transplantacijos* (2002 m., ETS Nr. 186);

KADANGI laisvas, savanoriškas informuoto asmens sutikimas yra būtina etiškos organų donorystės sąlyga, o tarptautinės medicinos organizacijos teigia, kad kaliniai, kuriems atimta laisvė, negali duoti laisvo sutikimo ir kad organų paėmimo iš kalinių praktika pažeidžia medicinos etikos gaires;

KADANGI JT Komitetas prieš kankinimus ir JT specialusis pranešėjas kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ir baudimo klausimais išreiškė susirūpinimą dėl įtarimo organų paėmimo iš kalinių ir paragino Kinijos Liaudies Respublikos vyriausybę padidinti organų transplantacijos sistemos atskaitomybę ir skaidrumą bei nubausti už piktnaudžiavimą atsakingus asmenis;

KADANGI Kinijos Liaudies Respublikos vyriausybė nepateikė tinkamų duomenų apie organų šaltinius, kai tokios informacijos paprašė buvęs Jungtinių Tautų specialusis pranešėjas kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ir baudimo klausimais Manfredas Nowakas;

ATSIŽVELGIANT į tai, kad *Europos Tarybos konvencijos prieš prekybą žmogaus organais* tikslas yra užkirsti kelią ir kovoti su atvejais, kai organai paimami be laisvo ir konkretaus gyvo ar mirusio informuoto donoro sutikimo, arba, jei donoras miręs, be leidimo paimti organus pagal šalies vidaus teisę, ir kriminalizuojant tam tikrus veiksmus, apsaugoti aukų teises, taip pat palengvinti nacionalinį ir tarptautinį bendradarbiavimą kovojant su prekyba žmogaus organais;

KADANGI 2019 m. Kinijos tribunolas, tarptautinis nepriklausomas tribunolas, įsteigtas Londone, kuriam pirmininkauja seras Geoffrey Nice – karališkasis konsultantas, dirbęs Tarptautiniame baudžiamajame tribunole buvusiai Jugoslavijai ir vadovavęs Slobodano Miloševićiaus baudžiamajam persekiojimui, padarė išvadą, kad Kinijoje kaliniai toliau žudomi organų transplantacijos tikslais, o pagrindinės aukos yra įkalinti dvasinės disciplinos Falun Gong pasekėjai, ir nusikaltimų žmoniškumui prieš Falun Gong sekėjus ir uigūrus įvykdymas įrodytas neabejotinai;

TAI PRIPAŽIŠTANT IR siekiant veiksmingai kovoti su nusikaltimais žmoniškumui, vykdomais priverstinai paimant organus, bei užkirsti jiems kelią, turėtų būti skatinamas glaudus tarptautinis bendradarbiavimas.

1 straipsnis

- (1) Visi žmonės gimsta laisvi ir lygūs savo orumu ir teisėmis. Jiems yra suteiktas protas ir sąžinė, ir jie turi elgtis vienas su kitu kaip broliai.
- (2) Kiekvienas turi teisę į gyvybę, laisvę ir asmens saugumą.

2 straipsnis

- (1) Kiekvienas žmogus turi visas teises ir laisves, nustatytas *Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje*, nedarant jokio skirtumo, pavyzdžiui, dėl rasės, odos spalvos, lyties, kalbos, religijos, politinių ar kitokių pažiūrų, tautinės ar socialinės kilmės, turtinės padėties, gimimo ar kitokio statuso.
- (2) Neturi būti daroma jokio skirtumo dėl šalies ar teritorijos, kuriai priklauso asmuo, politinio, teisinio ar tarptautinio statuso, nesvarbu, ar ji būtų nepriklausoma, globojama, nesavavaldi arba jos suverenitetas būtų kaip nors kitaip apribotas.

3 straipsnis

- (1) Kiekvienas turi teisę į minties, sąžinės ir religijos laisvę; ši teisė apima laisvę keisti savo religiją ar tikėjimą, taip pat laisvę išpažinti ir skelbti savo religiją ar tikėjimą tiek vienam, tiek kartu su kitais, viešai ar privačiai, mokant, praktikuojant tikėjimą, laikant pamaldas ir atliekant apeigas.
- (2) Pažeidžiamų kalinių žudymas siekiant paimiti ir parduoti jų organus transplantacijai yra šiurkštus ir netoleruotinas pagrindinės teisės į gyvybę pažeidimas.

4 straipsnis

Visos vyriausybės turi kovoti su priverstiniu organų paėmimu ir užkirsti jam kelią, kriminalizuodamos tam tikras veikas ir palengvindamos baudžiamąjį persekiojimą už priverstinį organų paėmimą tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygiu.

5 straipsnis

- (1) Visos vyriausybės turi imtis būtinų teisėkūros ir kitų priemonių, kad sąmoningas žmogaus organų paėmimas iš gyvų ar mirusių donorų būtų laikomas nusikalstama veika pagal jų nacionalinę teisę, kai organai paimami be laisvo ir konkretaus gyvo ar mirusio informuoto donoro sutikimo, arba, jei donoras miręs, be leidimo paimiti organus pagal šalies vidaus teisę.

(2) Kiekvienas organų donoras turėtų duoti raštišką sutikimą donorystei. Šie sutikimai turėtų būti prieinami patikrinti tarptautinių žmogaus teisių pareigūnams.

6 straipsnis

Visos vyriausybės turi imtis būtinų teisėkūros ir kitų priemonių, atitinkančių jų vidaus teisės principus, kad užtikrintų veiksmingą nusikaltimų tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą, siekiant kovoti su priverstiniu organų paėmimu ir užkirsti jam kelią pagal atitinkamas taikomas tarptautines konvencijas.

7 straipsnis

Visos vyriausybės, vadovaudamosi atitinkamomis taikomomis tarptautinėmis konvencijomis ir regioniniais dokumentais bei susitarimais, dėl kurių susitarta remiantis vienodais arba abipusiais teisės aktais, ir savo vidaus teise, turi kuo plačiau bendradarbiauti tarpusavyje atlikdamos tyrimus arba vykdydamos su nusikaltimais susijusius teisinius procesus, siekdamos kovoti su priverstiniu organų paėmimu ir užkirsti jam kelią pagal tarptautines konvencijas.

8 straipsnis

Visos vyriausybės ragina šio dokumento Šalį – Kinijos valstybę nutraukti represijas, kalinimą ir žiaurų elgesį su Falun Gong praktikuojančiais asmenimis ir kitais sąžinės kaliniams; nutraukti bet koki priverstinį organų paėmimą iš kalinių; atverti visus sulaikymo centrus ir stovyklas laisvam ir nepriklausomam tarptautiniam priverstinio organų paėmimo nusikaltimų tyrimui.

9 straipsnis

Visos vyriausybės turi:

- (1) raginti medicinos specialistus aktyviai atkalbinėti savo pacientus nuo kelionės į Kiniją transplantacijos operacijai;
- (2) raginti medicinos specialistus nesiūlyti mokymų Kinijos gydytojams ar medicinos specialistams apie transplantacijos chirurgiją ir neorganizuoti tokių mokymų savo šalyse;
- (3) raginti medicinos žurnalus atmesti publikacijas apie „Kinijos patirtį“ transplantacijos medicinos srityje;

-
- (4) neišduoti vizų Kinijos medicinos specialistams, norintiems užsienyje mokytis organų ar kūno audinių transplantacijos;
- (5) nedalyvauti tarptautiniuose Kinijos gydytojų seminaruose, simpoziumuose ar konferencijose transplantacijos ir transplantacijos chirurgijos srityje.

10 straipsnis

Visos vyriausybės turi uždrausti atvykti visiems asmenims, apie kuriuos žinoma, kad jie tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvauja priverstinai paimant organus.

11 straipsnis

Kiekviena šalis ar jurisdikcija turėtų suteikti pacientams vienodas galimybes naudotis transplantacijos paslaugomis, kad bendradarbiaudama su visomis atitinkamomis institucijomis galėtų tinkamai rinkti, analizuoti ir keisti informaciją, susijusia su neteisėtai gautais žmogaus organais, ir teikti informaciją sveikatos priežiūros specialistų ir atitinkamų pareigūnų mokymams stiprinti.

12 straipsnis

Kiekviena šalis ar jurisdikcija turėtų skatinti informuotumo didinimo kampanijas apie priverstinio organų paėmimo neteisėtumą.

13 straipsnis

Šios *deklaracijos* nuostatų įgyvendinimas turi būti užtikrintas nediskriminuojant dėl lyties, rasės, odos spalvos, kalbos, amžiaus, religijos, politinių ar kitokių pažiūrų, tautinės ar socialinės kilmės, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, seksualinės orientacijos, sveikatos būklės, negalios ar kitokio statuso.

2021 m. rugsėjo 26 d.

